

# HECE

## ŞUBAT 2020

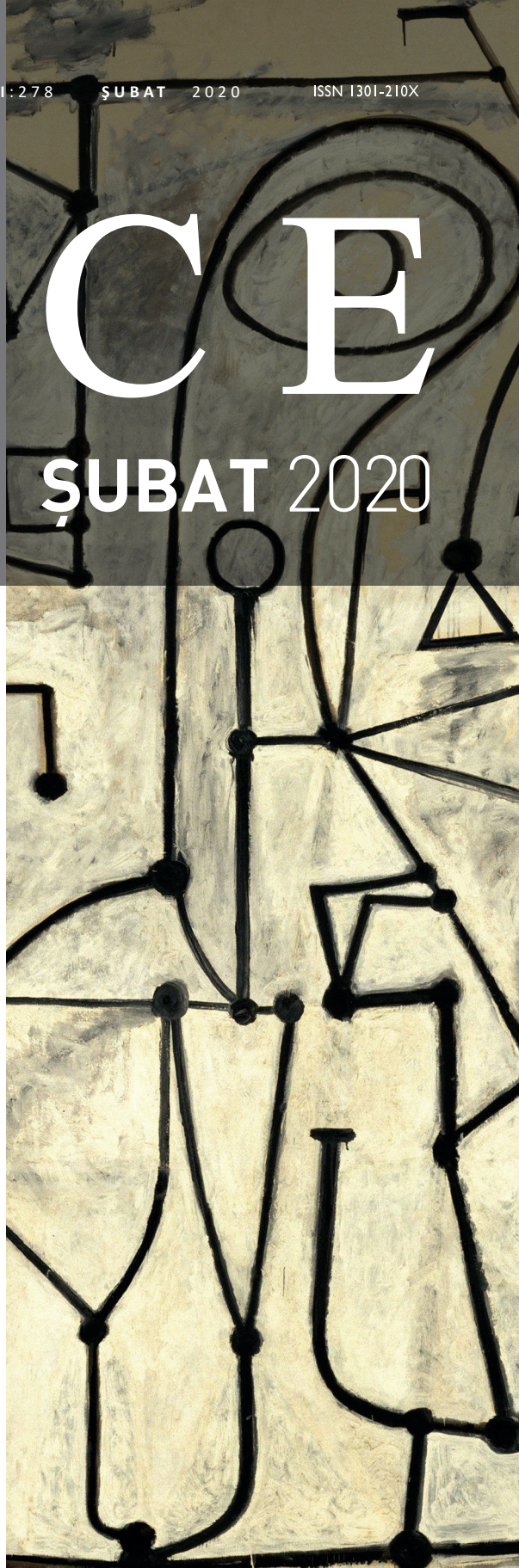
**Dosya: Şiir 2019**

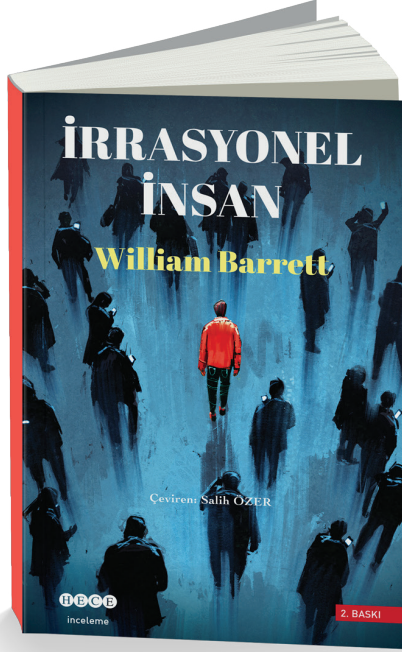
**Ebubekir Eroğlu'ndan**  
Sona Ermeyen Cem Hâli ve İsmail  
Ankaravî

**Arif Ay'dan**  
Eski Bir Mektup

Rasim Özdenören / Arif Ay / Mehmet Narlı  
/ Vural Kaya / Hasan Özlen / Şenol Korkut /  
Mehmet Solak / İsmail Karakurt / Cengizhan  
Genç / Mehmet Tepe / Semih Diri / Duygu Güles  
K. / Kaan Eminoğlu / Mert Özden / Burak Ş. Çelik  
/ Ebubekir Eroğlu / Osman Özbahçe / Ali Galip  
Yener / Leyla Arsal / Hayriye Ünal / Zeynep Arkan /  
Mehmet Sümer / Faruk Uysal / Halil Ünal /  
Eray Sarıçam / Yusuf Koşal / Taner Sarıtaş /  
Aziz Kağan Güneş / Hasan Bozdaş / Vasfettin  
Yağız / Burak Çelik / Serap Aslı Araklı / İbrahim  
Demirci / Mehmet Aycı / Zekif Yıldırım /  
Emre Yılmaz / Semiha Kavak / İbrahim Eryiğit

# 278





# İRRASYONEL İNSAN

William Barrett

İnceleme, 288 Sayfa

Günümüzde atom çağının tehlikeleriyle ilgili bir gerginlik, hatta bir panik havası mevcut; fakat kamunun vicdan muhasebesi, mevzunun pek de özüne doğru yönelmemektedir. Zira bizler, bizi tehlikle karşı karşıya bırakan şeyin, uygarlığımızın arkaplanındaki değerler olduğunu kendimize hiç sormuyoruz; aynı şekilde insanlığın icat ettiği bu şaşırtıcı alet edevat yığını arkasındaki insan karakterini de araştırmıyoruz; kısacası felsefi olmaya çalışmıyoruz...

Heidegger, kendimiz düşünmeye başlamadan Nietzsche'nin çığlığını duyamayacağımızı söyler. O, bunun öyle kolay ve açık bir şey olduğunu düşünmememiz için şu uyarıyı yapar: "Düşünme ancak, yüzyıllardır yüceltilen aklın, düşünmenin en inatçı düşmanı olduğunu anladığımız noktada başlar." ...Heidegger'in ortaya koyduğu şekliyle insanın sonluluğu fikri, muhtemelen Aydınlanma ideolojisinin sonunu getirmiştir; zira bu sonluluğu kabul etmek, insanın daima hem gerçekte hem de gerçek dışında var olacağını kabul etmek demektir. Hâlâ tüm gölgelerin yok olup insanlığın görkemli bir Sırça Köşk'te ikamet edeceği bir geleceği dört gözle bekleyen ütopyacılar, bu kabulü cesaret kırıcı göreceklere. Fakat tekrar düşünülüğünde kendimizi ilerleme putundan ebediyen kurtarmamız o kadar da kötü bir şey olmayabilir.



[www.hece.com.tr](http://www.hece.com.tr)



[hece@hece.com.tr](mailto:hece@hece.com.tr)



[hecdergi](#)

AYLIK EDEBİYAT DERGİSİ YIL:24 SAYI:278 ŞUBAT 2020

ISSN 1301-210X

# HECE

ŞUBAT 2020

278



## HECE

AYLIK EDEBİYAT DERGİSİ  
ISSN 1301-210X

**YIL:** 24 **SAYI:** 278

**Şubat 2020** (Her ayın birinde yayımlanır.)

**Yayın Türü: Yerel Süreli**

**Hece Yayıncılık Ltd.Şti. Adına Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü:**

Ö. Faruk Ergezen

**Genel Yayın Yönetmeni**

Rasim Özdenören

**Yayın Kurulu**

Âtîf Bedir, Cafer Haydar, Faruk Uysal, Hayriye Ünal, İbrahim Demirci

**Yönetim Yeri**

Konur Sk. No: 39/1 Kızılay/Ankara

**İletişim**

Tel: (312) 419 69 13 Fax: (312) 419 69 14

P.K. 79 Yenişehir/Ankara

İnternet Adresi: [www.hece.com.tr](http://www.hece.com.tr)

e-mail: [hece@hece.com.tr](mailto:hece@hece.com.tr)

 [twitter.com/hecedergi](https://twitter.com/hecedergi)

 [facebook.com/hecedergisi](https://facebook.com/hecedergisi)

**Son Okuma:** Âtîf Bedir, İbrahim Demirci

**Teknik Hazırlık:** Hece

**Kapak:** [www.sarakusta.com.tr](http://www.sarakusta.com.tr)

**Baskı:** [www.dumat.com.tr](http://www.dumat.com.tr)

**2020 Yılı Abone Bedeli:**

**Yıllık:** 250 TL.

**Kurumlar İçin:** 649 TL.

**Hece+Heceöykü: 350 TL.**

(2020 Yılı Dergi Aboneliğine 2020 Özel Sayıları Dâhildir)

**Yurt Dışı:** 150 Euro

**Posta Çeki:** 149582

**Hece Basın Yayın Ltd. Şti.**

Gelen yazılar yayımlansa da yayımlanmasa da geri verilmez.  
İlkelerimize uymayan ilanlar alınmaz.

**Baskı Tarihi:** 31.01.2020

## ÖNYAZI

*Rasim Özdenören/Anlam, Yorum ve Eleştirisi / 5*

## ŞİİRLER

- Arif Ay/Eski Bir Mektup / 7*  
*Mehmet Narlı/Biyografik Fragmanlar / 8*  
*Vural Kaya/Yakarışlar Defterinden / 9*  
*Hasan Özlen/Hipnoz Seansları / 11*  
*Şenol Korkut/Naz Okları / 13*  
*Mehmet Solak/Mesel Mesel İçinde / 14*  
*İsmail Karakurt/Ev İçin Bildiğim Tek Şarkı / 16*  
*Cengizhan Genç/Hiç Başlamayan Müzik / 17*  
*Mehmet Tepe/Yakarış Konçertosu / 19*  
*Semih Diri/Yurtsuzluk / 21*  
*Duygu Güles K./İçimdeyim Gücümde / 22*  
*Kaan Eminoğlu/Ne Çok Kandırdık Kendimizi / 25*  
*Mert Özden/Sus Payı / 26*

## GÜNLÜK

*Burak Ş. Çelik/Freiburg Im Breisgau / Almanya / 27*

## YAZI

- Ebubekir Eroğlu/Sevap Defteri'nden-Sona Ermeyen Cem Hâli ve İsmail Ankaravî / 35*  
*Osman Özbahçe/İkinci Yeninin Dergisi / 39*  
*Ali Galip Yener/Aydınlanma Zihniyeti, Din ve Ötesi / 45*  
*Leyla Arsal/İnsan Elektromanyetik Dalga mıdır? / 49*

## DOSYA: 2019 ŞİİR

- Hayriye Ünal-Cengizhan Genç/Sunuş / 55*  
*Zeynep Arkan/Sarp Kaleler İçinde Dev Kare Taşlar: Hakan Şarkdemir Şiiri / 58*  
*Hayriye Ünal/Emre Yılmaz'dan Resmimi Dağlarla Çek / 62*  
*Vural Kaya/Özbahçe'nin Dogması Dogmaya Karşı İlençli Haykırıştır / 67*  
*Mehmet Sümer/"Barışta Elverişsiz Seferberlikte Çelték": Burak Ş. Çelik'in Şiirleri / 70*  
*Faruk Uysal/Evet Barbar / 74*  
*Halil Ünal/Müjgân Müjgân Üstüne Veya Müjgânlaşmak Üzerine / 79*  
*Eray Sarıçam/Şiirin Yüreğimize Açtığı Bir Yara: Tamgalar / 82*  
*Yusuf Koşal/Gökyüzü Kundağı'ndan Seyre Koyulmak / 86*  
*İsmail Karakurt/Eski Liman'da Tütününe Gül Karışmış Bir Şair / 89*  
*Taner Sarıtaş/İki Kitap Bir Şair: Eray Sarıçam'ın Şiirleri / 93*  
*Aziz Kağan Güneş/Şiiri Gezdirmek / 96*  
*Hasan Bozdaş/Değirmen Kâhini ve Muzip Şiir / 99*

**Semih Diri**/Halil Ünal'ın "Hakediş Raporu" Hakkı Geç Verilmiş Bir İlk Kitap /102  
**Mert Özden**/Bir Biri Biraz: Uzun Yol Bileti /104  
**Vasfettin Yağız**/Sevgili Kardeşim Ben: Dünyalar-Rüyalar-ve-Enes Kurdaş /107  
**Burak Çelik**/Taner Sarıtaş'ın Tedirgin Kanatları / 110  
**Serap Aslı Araklı** /Oğul Sırtları / 112

#### **OKURYAZARIN NOTLARI**

**İbrahim Demirci**/Sait Faik Yorumları / 114

#### **PORTRE**

**Mehmet Ayıcı**/O İnsan / 116

#### **BENİM FİMLERİM**

**Zelkif Yıldırım**/Pier Paolo Pasolini /118

#### **HECE POSTASI**

**Faruk Uysal** /122

#### **YENİ KİTAPLAR**

**Emre Yılmaz**/Sorgusual'siz / 126

**Semiha Kavak**/Rüyet /127

**İbrahim Eryiğit**/Enis Batur'a Mektuplar-İlhan Berk /130

**İbrahim Eryiğit**/Enis Batur'a Mektuplar-Ece Ayhan /132



Rasim Özdenören

## **ANLAM, YORUM VE ELEŞTİRİ**

Yalnızca sosyal bilimlerde değil, matematikte bile düşüncelerimiz ön kabullerimize, başka bir deyimle varsayımlarımıza (hipotez, assumption) göre biçimlenir.

Öklid geometrisine göre uzayda iki nokta arasındaki en kısa mesafe doğru kabul edilir. Bu kabulden hareketle bir üçgenin iç açılarının toplamı  $180^0$  sayılır. Oysa uzayda doğruların değil, fakat eğrilerin olduğu varsayımından (Carl Friedrich Gauss, F. Bernhard Riemann) hareket edildiğinde üçgenin iç açılarının toplamı ancak sonsuz sayıdaki üçgenlerden sadece birinde gerçekleşir. Öteki bütün üçgenler sıfıra yakın bir değerden başlayıp  $360^0$ 'ye yaklaşıncaya kadar değerler alabilir; tabii üçgenin kenarlarının içbükey veya dışbükey olmasına göre...

Kapitalist iktisat teorisinin varsayımları ile sosyalist iktisat teorisi farklı varsayımlardan hareket eder. Dolayısıyla farklı sonuçlara ulaşırlar. İslam iktisat teorisi ise bunların ikisinden de farklı varsayımlar temelinde inşa edilir.

Tarih yorumculuğunda da durum böyledir. Tarihî olaylar da ön kabullerimize göre anlam kazanır. Fatih Sultan Mehmet Han'ın İstanbul'u alması bizim açımızdan fetihtir. Bu olay Bizans açısından düşüş sayılır.

Her bilim veya her teori kendi başlangıç varsayımlarını öngörür. O bilimin veya teorisinin değerlendirmesi o

ön kabullere göre yapılır.

Eleştirme de kendi ön kabullerini belirler.

Bir ürün hangi ön kabule göre değerlendiriliyor, okur bunu bilmek ister. Dolayısıyla eleştirmeci ürünü belirlediği ön kabuller çerçevesinde değerlendirmek zorundadır.

En kötü eleştiri konuyu “beğendim” veya “beğenmedim” kipinde bırakmış olandır. Aslında bu türden değerlendirmeye eleştirme demek de doğru olmaz. Eleştirmeci, yargısını temellendirmek zorundadır. Temellendirmenin başlangıcı ise, temellendirmeye esas teşkil edecek olan ön kabulü veya ön kabulleri önceden belirlemekle imkân dâhiline girer.

Örneğin bir öykü veya bir roman veya bir şiir hangi ön kabullere göre değerlendirmeye tabi tutuluyor? Üründe kullanılan kelime sayısına göre mi veya kelime çeşitliliğine göre mi veya aynı kelimeyi farklı anlamlarda kullanma başarısına göre mi? Veya ürün herhangi bir fikre göre mi değerlendiriliyor? Belli bir felsefi görüşe göre ürün o görüşü ne ölçüde yansıtmayı başarmıştır? Buralarda siyasal eğilimler, ideolojik tercihler pay sahibi ise eleştirmeci ürünü hangi tercihinine göre değerlendirmek istemiştir, önceden bilinmelidir.

Bu ölçütler önceden bilinirse eleştirme de ona göre değer kazanır ve o eleştiriye nesnelir, denir.

Çünkü eleştirmecinin eseri de eleştiriye tabi tutulur. Eleştiriye tabi tutulamayan bir eleştiri, eleştiri sayılmaz. Keyfî veya indî bir değerlendirmeden ibaret bir beğeni konusunun sınırı içinde kalır.

Böylece şu vurgulamayı yapma noktasına geliyoruz:

Eleştiri bir yorumdur. Başka bir söyleyişle bir anlam verme veya bir anlam yükleme işidir. Daha başka bir söyleyişle eleştiri bir beğenme, beğenmeme işi değildir. Beğenip beğenmeme, nesnel ölçütler kullanılmak suretiyle, yani temellendirme suretiyle ortaya çıkarılır. Yoksa ürüne bakarak: “Ben bundan elektrik aldım, almadım” veya “Bu ürün benim damak zevkime uymuyor” demenin nesnel karşılığı yoktur. O tür yargılar eleştiri değildir. Birine elektrik vermeyen veya birinin damak zevkine uymayan bir ürün başkası için pekâlâ uygun olabilir.

Söylediklerimiz salt edebiyat veya fikir alanındaki ürünlerle ilgili değil; yemek eleştirisi de, müzik eleştirisi de aynı ölçütlere göre yapılmak gerekir. Müzikte, sahne sanatçısının kılık kıyafetinin değerlendirilmesi farklı bir konunun alanına girer; onun müzik icrası daha farklı bir eleştiri ölçütü gerektirir. Öteki bütün konulardaki eleştiriler de böyledir...

Her bir eleştiri alanı kendine özgü ön kabulleri, dolayısıyla onun varsayımları hesaba katılarak değerlendirilir.

Eleştiri alanı her ne ise, o alan hangi ön kabullerle veya varsayımlarla eleştirilecek ise, o ön kabuller, varsayımlar önceden belirtilir ve eleştiri o sınırlar içinde yerine getirilir.



Arif Ay

## **ESKİ BİR MEKTUP**

Sana bakınca  
Deniz bir tuhaf oluyor  
İçimde bir İstanbul sancısı  
Haydarpaşa'ya indiğimiz gün gibi

Bakkal Mevlüt bir çentik daha atıyor  
Veresiye defterine  
Manav Kazım Mehtap Abla'ya  
Pırasanın nasıl pişirileceğini anlatıyor  
Pirinci az olsun diyor

İşte böyle  
Bacamız tütüyor yine de  
Aşkla geçen kışlar gibi  
Sen tuhaf denizleri  
Bense tuhaf kadınları sevdim hep  
Ne dersin

Mehmet Narlı

## **BİYOGRAFİK FRAGMANLAR**

1

Kuşun kanadından  
Kaplumbağanın sırtından  
yan yan yürümesinden yengecin  
ve başında tepsisi için simitçinin hesaba çekildiği  
herkesin daryerlere yatırıldığı bir cehennemden  
birinci menderes kuşatmasından sonra atmış üç civarı  
zamanın ne başlayıp ne bittiği bu yere  
ateşe serpilene suya karışıp gelmişim

niçin gelmişim allahualem ve nasıl  
bir yıllara beş yıllara on yıllara katlanarak  
güya ki denizi yurt edinmişim  
insana benzer bir su karaltısı olarak

her şey kendini doğurmuş evrende  
ağaç ağacı su suyu insan da insanı  
anam da beni eski martın bir sabahı  
her kutsanışında tapınmaların o günden beri  
eğilip ağzımın içine bakmışlar  
biz böyle boşluk görmedik böyle karanlık  
bilincimizi yutan kuyu budur demişler

2

duyduğumda bunları ne gamze bilirdim henüz ne tüfek  
tepelerin üstünde ay kovalar  
anne eli gibi incecik ve verimli bir çubuğun eşliğinde  
kuru üzümünden katılmış önlük cebime dalarak  
mendilimin üstüne serip parmaklarımı  
sevinsin diye annem aferinler alırdım

ahırdan bozma ama sıcak bir odanın çağında  
rutubeti ergenliğin örtüsü olmuş yorganın altında  
elektromanyetik öğrenememenin gerginliğine  
orhan gencebay ağırlığı ve önkuzu öfkesi katarak  
aşka yalvar yakar vatana gönüllü bir profil içinden  
ve aslında yapayalnız ve aslında bir köylü olarak

Vural Kaya

## **YAKARIŞLAR DEFTERİNDEN**

Kadın; yakarışların nehre yaklaştığı yerde  
 Ürkek ünlemesi kadar beyaz olan bileklerinde  
 Her şeyin bir hikâyesi olmalı, buralarda  
 Bu keskin bahar kokularının arasında bir yerlerde  
 Bir hikâyesi olmalı, dedi

Erkek, seslenmeden yürüdü ardından  
 Bir çağın başlangıcından sonuna kadar sanki  
 O kadar sessiz, aksak ve upuzun yürüdü  
 ‘Birazdan bu ölümlü dirimli nehrin  
 Öte kıyısına varacağız birazdan  
 Bir şiirin en güzel dizesine yürüyeceğiz  
 Suların yakarışlara benzediğini anımsa  
 Yakarışların suya bulandığı yerleri iyi gözle  
 Balçıklı nehirlere kardeş oluşunu  
 Atalarım söylerdi de inanmazdım böyle  
 Kendisiyle söyleşen yıldızlı geceleri  
 Ah gerçekmiş meğer’

Kadın, baktı göğün kararmasına  
 ‘Her şeyin bir hikâyesi yoktur belki de

İtiraf ediyorum yerliler de korkar sessizlikten  
 Ve karanlığın incir ağaçlarında müziksiz bakışını  
 Sevmiyorum işte’, diye söylendi gözlerindeki  
 Güzelliğe geri dönüp bıraktı erkeğin gözlerine

Erkek, ‘Müzik bitmesin, kararsın bahtı uğultunun  
 Yeni ülkelere gidelim el ele gidilen yerler olsun  
 Düşleyelim bunu mesela bir rüya haritasından bakalım  
 Gidilecek yerlerimiz olsun sonra elini tutmalıyım orada  
 Tutulmalıyım, ellerin ve ışık soylu ah o bileklerin...’

Kadın, 'Yine de korkularımı bastıramıyor ellerim  
Senin o ateş kıvılcımlı gözlerinle gördüğün bileklerimse  
Sonsuza kadar tutmalısın ellerimden  
Aslına bakarsan korkmazdım babam olsa  
Babamın göğsüne burnumu gömsem  
Kokusu kaldı bende babamın  
Tuhafıklar ülkesine bak; babam da olur musun benim?'

Derinlerden çok eski ve esrik yerlerden seslendi  
Baba 'Şimdi düşlediğiniz sözlerin bir hikâyesi de  
Ellerinizle birlikte geçmişten gelendi ve ışıktı o  
O hikâyenin seyrindeki uçurum yüzlüleri hatırlayın  
Durmayın hatırlayın durmayın sözlerin göğüne bakın  
Kafdağı masalları gibi dokunaklı sesler geçitlerde kayboldu  
Babalar gitseler de bırakmaz onlar çocuklarının ellerini

Hasan Özlen

## **HİPNOZ SEANSLARI**

aynalarda prova

yaşlandın  
bitmedi beklemen bir günün gelişini

gözlüğün kirlenmiş temizlemen gerek  
yüzün yakışmıyor kravatının desenlerine  
gömleğinde kahve lekesi

sokağa ilk adımdan önce meteor bilgisi  
moda uzmanlığı andıçlar şarjın yüzde yüz  
kafanda poligami hakkı döpiyes resmî zehir  
masum değil kelimelerin –günah, çekicidir

günahlar bulanmış gövdene senin –kesif  
sara nöbetlerinden sonra zor uyanmışsın  
bakışların afrodizyak bedenin ter içinde  
can çekişmiş seni uyutmaya çalışan gece  
bembeyaz bir yatağı kızıla renklemişsin

yanlışlarına süreceğin ecza yok kimsede  
sen kötülüksün ben güzel bir mağlubum  
agoralarda teşhir edilir harika gövden  
her gün ölümlerle merhabalaşırsın  
her gün sistemin ağırlığı düşer üstüne  
bir odadan başka odaya gölgeler geçer

benliğinin derisini soymuş mazeretler  
sokaklarda yorulmadan sözcükler aramış  
çok oldu gökyüzü kapılarının kapanması  
uzak, lanet bir sabaha uyandırabilir -bak  
orada kötülük yayar adamlar ve kadınlar  
ceset kokusu yayılır alto konuşmalarından

yazgın kargışlar toplamıydı –hissederdin  
kırgın kırgın susardın kemoterapi sonraları  
kronik üzüncülerini savmak isterdin başından  
susturucu takmak isterdin tüm ağızlara  
yaşadığın dejavu sonra depresyon karabasan

acil yaralarına narkoz  
acil yaralarına morfin  
acil yaralarına koşmalarını istedin  
sinizm iyi edecek sandın her şeyi

dışarıda güdümlü nesnelere etini çekti  
seni kelimelerle tek başına bıraktılar  
yüzün olmadı hiç gökyüzüne sarılmak için

kinini bile din etinden çıkardığın çivilerle  
uzvunu kesip attın kimseler duymadı seni

eskitme artık bir pencerede gözlerini

Şenol Korkut

## **NAZ OKLARI**

Sinirliyken daha güzel söylediğin şarkılarda  
Ben yaralı bir askeri oynayacaktım  
İnişine ıstıtlı bir merdiven  
Ellerinde şiirsel bir adalet  
Yıldızlardan bir daktilo  
Ülkemin iç kesimlerinden asil bir sızı  
Gülerken güldüren naz okların  
Gülüşün bütün gülüşlerin en güzel sureti  
Uçsuz bucaksız bir bilmecede çırpınan  
Bir saatin hep delirmiş rüzgârı  
Saklı bahçelerde bir çift küpe  
Oturup Mona Roza'yı çevirecektik  
Mavi yağmurların ve cadı ormanlarıyla  
Ceylanların ceylanı

Mehmet Solak

## **MESEL MESEL İÇİNDE**

bir deli arıyor şehrin  
en kalaba meydanında bir deli  
bulamıyor aradıkça sayesinde  
uzuyor sureti karanlık çökmeden  
daha silinmeden belleklerden  
iki denizin birleştiği yerde  
bir delinin bir deliyi dinlediği  
*latif yalnızlık*

bir deli arıyor  
bir deli kulakları küpeli dili kargış  
gözleri müteşabih biraz şehla  
çar çaput her yanı elleri kugurcak  
bilmiyor neler unuttu yaşarken  
neler yazdı gazeteler kaç sütuna manşet  
kim nasıl tanıdı kendini nasıl kopacak kıyamet  
kaçı kaç geçe hangi kampta mülteci  
sonu olacak hangi vakit

deli arıyor herkes  
cennette umuyor kendini firdevste  
altlarından ırmaklar akan köşklerde  
oysa *adil bir akşam* beklerken tehcir öncesi  
sıkıyönetim saatleri dışında son yemekte  
amin dendi her intizara  
her firarda infaz uzamasın  
insan kokmasın diye *baymatloslar*  
ne istediye devlet hep yapılsın diye  
huşu ile her cuma her cuma talimat  
her pazartesi *ne mutlu*



kim sever bir deliyi bir deli mi  
kerim devlet belki kaf dağının ardında  
*kendi kendine ölebilen* cesur dünyanın  
göğüne bakmaktan başkaca hiç  
mi hiç hevesi kalmamışsa yeni güne  
kim umar mürüvvetini  
hayallerinde bir delinin  
mesel mesel içinde